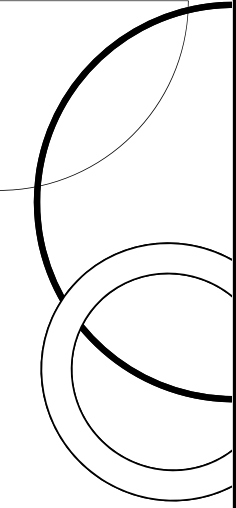

Dömsödy Andrea

KÖNYVTÁRI FOGLALKOZÁSTÍPUSOK

KTE XIII. Nyári Akadémia
A könyvtár-pedagógia módszertana tanfolyam
2011. június 30.

Tanulási megközelítésből

- **Forrásalapú tanulás / tanóra**

Nem a pedagógus az információforrás

→ Tanulói aktivitás

- **Többforrású tanulás / tanóra**

Több

- mennyiségben
- típusban

- **Könyvtári tanóra**

Könyvtári, könyves környezet a pedagógiai többlet

A források felhasználási szintjei

NAT kiemelt fejlesztési terület: tanulás

önállóság, kritikai gondolkodás, komplexitás, tantárgyi integráció,
szituációfüggő, kreatív

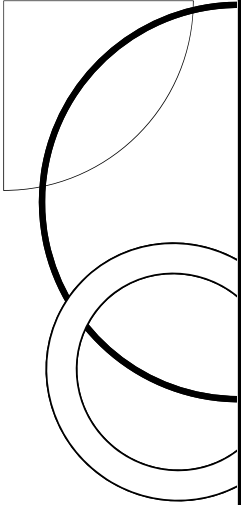
A könyvtár felhasználási szintjei

- 1. információforrásokra nem építő
- 2. információforrások használatát közvetlen tanító
nem azok tartalmát felhasználó
- 3. forrásalapú foglalkozás
 - 3.1. egyforrású
 - 3.1.1. tankönyvre alapozott
 - 3.1.2. ismeretlen forrásra alapozott
 - 3.2. többforrású foglalkozás
 - 3.3. könyvtári alapú foglalkozás

Felhasználási szint	A módszerek jellemzői	Konkrét példa
1. információforrásokra nem építő	A pedagógus kizárólag saját előadásának, magyarázatának követését, megtanulását várja el	Előadás az emlősállatokról
2. információforrások használatát direkten tanító, nem azok tartalmát felhasználó	Egy könyv vagy egy adatbázis használati technikáira szorítkozó	A határozókönyvek használatának magyarázata, kiragadott példákon való gyakoroltatása
3. forrásalapú foglalkozás	A tanulók nem a pedagógustól kapják a tanuláshoz szükséges információkat, hanem információforrásokból maguk szerzik meg, gyűjtik össze, dolgozzák fel.	
3.1. egy forrású	A tanulók önállóan szerzik az információt egy pedagógus által kiválasztott forrásból.	
3.1.1. tankönyvre alapozott	A tankönyv szövegeinek, ábráinak önállóan való feldolgoztatása (egyéni / csoportosan, kérdéssor / problémamegoldás mentén ...)	A tankönyv szövegének vizuális módszerrel való kijegyzetelése, ábrázolása (táblázat, fogalmi térkép)
3.1.2. ismeretlen forrásra alapozott	Egy megadott korábban nem olvasott forrás(rész) önállóan való feldolgoztatása (egyéni / csoportosan, kérdéssor / problémamegoldás mentén ...)	Egy az emlősökről szóló ismeretterjesztő könyv alapján poszteren ábrázolni a hazai emlősöket rendszertani besorolásuk alapján
3.2. több forrású foglalkozás	A tanulóknak több odakészített forrást kell használniuk ahhoz, hogy a kérdésekre válaszolni tudjanak, a problémát meg tudják oldani	Több korszak, több tudományterület (erdészet, mg., élelmiszeripar, természetvédelem, irod. ...) forrásai alapján kell összehasonlítani egy állatfaj bemutatását, jellemzőit
3.3. könyvtári alapú foglalkozás	A feladat megoldásához a tanulóknak maguknak kell a könyvtárban megkeresni / kiválasztani a megfelelő forrásokat	Hazánk (emlős) fajgazdagságának változásáról készítsenek a múltba és a jövőbe is tekintő ppt prezentációt

Könyvtári megközelítésből

Tartalom	Helyszín
1. könyvtárbemutató	
2. könyvtárhasználati foglalkozás	könyvtári foglalkozás
2.1. (tan)óra	
2.1.1. könyvtárhasználati óra = a könyvtárhasználati ismeretek tanítására elkülönített tanóra	könyvtári óra
2.1.2. könyvtárhasználati szakóra = a könyvtárhasználati ismeretek kiemelt hasznosítása egy szaktárgyi órán	könyvtári szakóra
2.2. egyéb könyvtárhoz kapcsolódó foglalkozások pl.: szakkörök	
3. könyvtári rendezvények	

Könyvtári szakóra

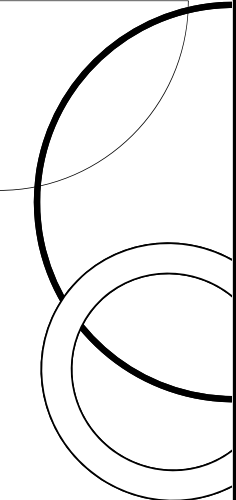
1. **könyvtárban** tartott bármely tantárgyi tanóra,
2. melyen az adott szaktárgyi **tananyag feldolgozása** során
3. kiemelten **használják** a könyvtár információforrásait, eszközeit
4. a **tantárgyi elsajátítás** érdekében

információforrás = minden dokumentumtípus

eszköz = minden tájékoztató eszköz

minden információs eszköz (videó, számítógép ...)

minden egyéb eszköz (olló, ragasztó, fénymásoló, nyomtató ...)

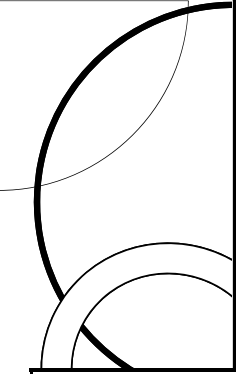
Felhasznált irodalom

Dömsödy Andrea: Könyvtár az iskolában, A könyvtár funkciói, működése a hatékony iskolában In: Oktatás-Informatika, 2009. I. sz. 67-77. p.

Dömsödy Andrea: Könyvtár-pedagógiai foglalkozások In: Dán Krisztina - Fehér Miklós (szerk.): Korszerű könyvtár, Finanszírozás, gyarapítás, menedzsment, Fl.6., Bp., Raabe, 2007. április, 28 p.

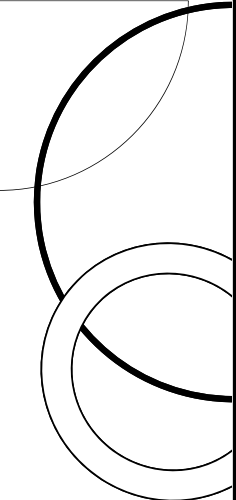
A thick vertical black line runs down the left side of the page. A small white circle is positioned on this line, to the left of the main title text.

NÉZETEK AZ INFORMÁCIÓS MŰVELTSÉGRŐL

Négyféle könyvtár a tanulásban

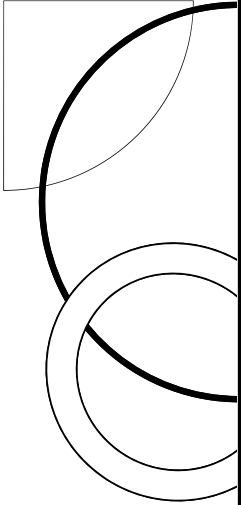
Pedagógiai paradigma	A könyvtár funkciója
ismeretátadás	kész rendszerezett tudás átadása
szemléltetés	a nem elérhető környezet bemutatása
cselekvés	aktivitás, a feladatmegoldás színtere
konstruktivista	alternatívák, értelmezések forrása (Nahalka, 1999)

Információkeresésről

- **Adatkereső**, a feladat megoldására törekvő
 - néhány, könnyen hozzáférhető forrásból
 - egyesével válaszolja meg a kutatás kérdéseit
- **Mérlegelő**, objektív, jó válaszra törekvő
 - az egyéni álláspontja kialakításához kell az információ
 - a téma lefedése is fontos
- **Elemző**, megértésre törekvő
 - valóban kutat
 - célja a széles kontextusban való megértés
 - sokféle forrást elemez kritikusan
 - törekszik a mögöttes értékek feltárására.

(Limberg, 1999)

Könyvtárképek - kvttörténeti

Hagyományos

Papíralapú

1. **tudós** könyvek tára kiváltságosoknak, tudósoknak

2. könyvek tára minden **olvasni** szeretőnek,
könyvkölcsönzőhely

Modern

Dokumentumalapú

1. mindenféle **dokumentumok** (nemcsak könyvek)
tára

2. dokumentumok és hozzájuk kapcsolódó
szolgáltatások, nemcsak kölcsönzés

Posztmodern

Információközpontú

1. **információs központ**, nem a dokumentumról szól,
hanem az információról és annak szolgáltatásáról

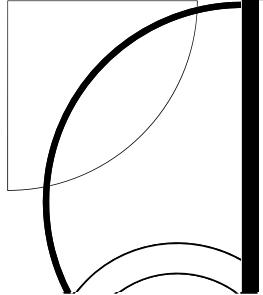
2. információs központ, a szolgáltatás nem kötődik
épülethez, **online** szolgáltatások, nemcsak az
könyvtárhasználó, aki bemegy az épületbe

3. használó = közvetítő; K2.0

Könyvtárképek – könyvtári ideák

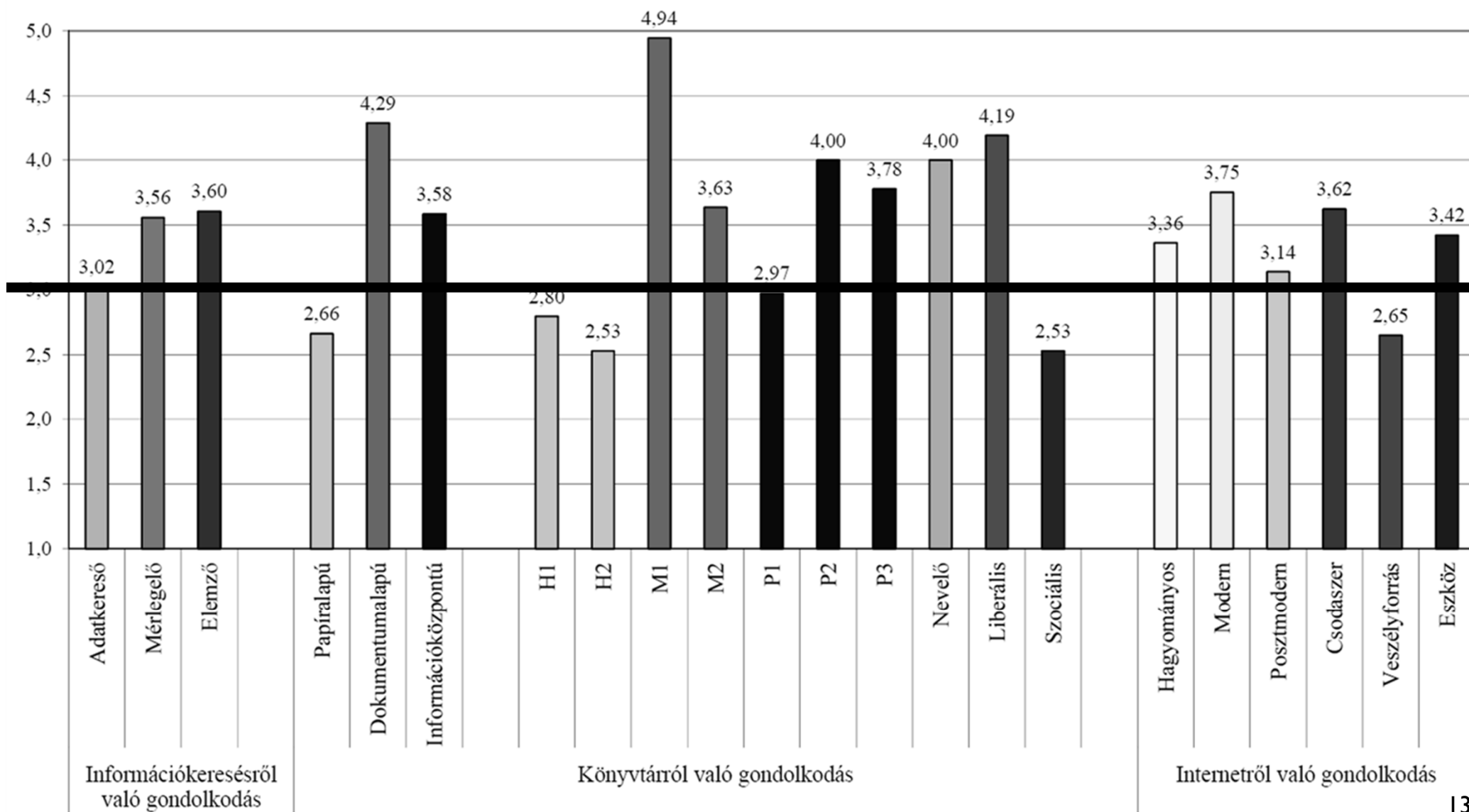
KÖNYVTÁR	Humanista - nevelő	Liberális - szolgáltató	Szociális elkötelezettségű
Célja	humánus értékek őrzése, közvetítése	szabad inf.közvetítés	HH kult. szintjének emelése, az állampolgári jogon járó szolg. eljuttatása
Meg- határozza	esztétikai értékek	használó igénye	olvasásszoc. eredmények
Értékrendje	érték- konzervativista	demokrácia, liberalizmus	szociális elkötelezettség
Könyvtáros funkciója	titkos nevelő	szolgáltató	segítőkész embertárs, szociális munkás
Jellemző tev-i	klasszikus irod. propagálása	gazdag választék, a szabad választás biztosítása	rászorulók ellátása, HH fiatalokkal való foglalkozás, olvasótábor, társadalomkritika
Gyökerei	népkönyvtári eszme, politikai kv-t-i munkával szemben	a kompromittálódott nevelő eszmével szemben	közművelődési könyvtárakat létrehozó eszme, szociológia erősödése

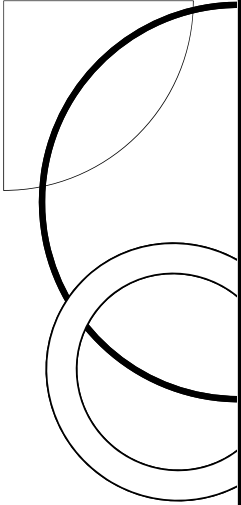
(Katsányi, 1991)

A csoport átlagai

Könyvtár-pedagógia módszertana tanf. 2011. július 1.

Felhasznált irodalom

Dömsödy Andrea (2011): Az információs műveltségről alkotott nézetek In: Könyvtári Figyelő, 1. sz., megjelenés alatt

Katsányi Sándor (1991): Séta ideáink bölcsőhelye körül In: Könyvtáros, 1991. 1. sz., 5-8. p.

Limberg, Louise (1999): Experiencing information seeking and learning: a study of the interaction between two phenomena In: Information Research, 1. sz. URL: <http://informationr.net/ir/5-1/paper68.html> Utolsó letöltés: 2008.09.11.